

Ksenia Czubakowska

Sprawozdawczość finansowa jednostek mikro

Ekonomiczne Problemy Usług nr 116, 528-537

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KSENIA CZUBAKOWSKA

Uniwersytet Szczeciński

SPRAWOZDAWCZOŚĆ FINANSOWA JEDNOSTEK MIKRO**Streszczenie**

W artykule przedstawiono istotę przedsiębiorstw mikro, małych i średnich w ustawodawstwie. Wskazano zakres informacyjny sprawozdań finansowych jednostek regulowanych w ustawie o rachunkowości oraz sporządzanych w formie uproszczonej sprawozdań mikroprzedsiębiorstw. Nadmienia się, że jednostki mikro mogą sporządzać sprawozdania finansowe za 2014 rok.

Słowa kluczowe: sprawozdania finansowe, mikroprzedsiębiorstwa

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w ustawodawstwie

Przemianom ustrojowym i gospodarczym w krajach Europy towarzyszą zmiany zasad oraz mechanizmy gospodarowania przedsiębiorstwami. Przyjęty kierunek zmian zmierza do poprawy warunków wykonywania działalności gospodarczej i ograniczenia lub zniesienia barier hamujących rozwój mikroprzedsiębiorstw.

Unia Europejska jako podstawę definiowania mikro, małego i średniego przedsiębiorcy przyjęła kryteria ilościowe. Definicja w Polsce jest zgodna z rekomendacją Komisji Europejskiej i została przyjęta 1 stycznia 2005 roku. Do końca 2004 roku do klasyfikacji firm służyły przepisy ustawy Prawo działalności gospodarczej¹. W przepisach zdefiniowano trzy grupy firm: małe, średnie i duże. O przynależności do jednej z trzech grup decydowały następujące czynniki: liczba zatrudnionych, wysokość przychodów netto ze sprzedaży towarów, wyrobów, usług i operacji finansowych lub suma aktywów bilansu oraz ilość wkładów, udziałów, akcji, głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy), a także kwota zysku pozostająca w posiadaniu innych średnich i dużych przedsiębiorstw.

Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej², obowiązującej od 1 stycznia 2005 roku wprowadzono nową klasyfikację przedsiębiorstw: mikro, małe lub średnie. Kryteria ilościowe podziału były podobne do określonych w ustawie Prawo działalności gospodarczej. Różnice pomiędzy pojęciem mikro, małych

¹ Ustawa z 19.11.1999 r. Prawo działalności gospodarczej (DzU nr 101, poz. 1178 ze zm., rozdz. 6), s. 1.

² Ustawa z 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (DzU z 2013, poz. 672, rozdz. 7), s. 1.

i średnich przedsiębiorstw w ustawach Prawo działalności gospodarczej i o swobodzie działalności gospodarczej przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Kryteria przynależności przedsiębiorstw według ustawy Prawo działalności gospodarczej i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej

Kryteria przynależności przedsiębiorstw	Prawo o działalności gospodarczej		Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej		
	małe	średnie	mikro	małe	średnie
Zatrudnienie	> 50	> 250	> 10	> 50	> 250
Roczny obrót netto ze sprzedaży (w mln euro)	> 7	> 40	> 2	> 10	> 50
Suma aktywów (w mln euro)	> 5	> 27	> 2	> 10	> 43

Źródło: opracowanie własne.

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej określa przedsiębiorcę, którym jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (art. 4.1–2). Średnio roczne zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełne etaty. Przy obliczaniu średniorocznego zatrudnienia nie uwzględnia się pracowników przebywających na urloпах macierzyńskich i urloпах dodatkowych, a także zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego i innego kryterium.

Ustawa o rachunkowości (art. 3)³ do jednostek mikro zalicza i definiuje następująco:

1. Spółki handlowe (osobowe i kapitałowe, w tym również w organizacjach) i spółki cywilne, inne osoby prawne, a także oddziały przedsiębiorców zagranicznych (w rozumieniu przepisów o swobodzie gospodarczej, jeżeli jednostki te w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdania finansowe oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność, nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:
 - 1 500 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
 - 3 000 000 zł – w przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
 - 10 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty.
2. Stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, fundacje, przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego, or-

³ Ustawa z 29.09.1994 r o rachunkowości (t.j. DzU z 2013 r., poz. 330; DzU z 2014 r., poz. 768, poz. 1100), s. 2.

ganizacje samorządu gospodarczego rzemiosła i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – jeżeli nie prowadzą działalności gospodarczej.

3. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych wyniosły równowartość w walucie polskiej nie mniej niż 1 200 000 euro i nie więcej niż 2 000 000 euro za poprzedni rok obrotowy; w przypadku jednostek rozpoczynających działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą⁴ o rachunkowości – w roku obrotowym, w których rozpoczęły działalność, albo⁴ prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą.
4. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych, oraz spółki partnerskie, które prowadzą księgi rachunkowe dobrowolnie w sytuacji, gdy ich przychody nie osiągnęły przychodów w wysokości równowartości w walucie polskiej 1 200 000 euro – w myśl art. 2 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Jednostkami mikro nie mogą być jednostki sektora finansów publicznych oraz jednostki działające na rynku finansowym, a w szczególności banki, zakłady ubezpieczeń, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz jednostki zmierzające ubiegać się lub ubiegające się o zezwolenie na wykonywanie działalności na podstawie przepisów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy o rachunkowości.

Zmienione przepisy obowiązują od 5 września 2014 roku i mają zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych sporządzonych za rok obrotowy kończący się po dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej, czyli już do sprawozdań za 2014 rok⁵.

Istota i sporządzanie sprawozdań finansowych

Sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, stosując odpowiednie zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego. Sprawozdanie może być sporządzane na inny dzień bilansowy określony odrębnymi przepisami, jednak nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia zaistnienia odpowiednich zdarzeń w księgach rachunkowych (art. 12, ust. 2 w uor). Sprawozdanie finansowe składa się z bilansu, rachunku zysków i strat, informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Do rocznego sprawozdania finansowego dołącza się sprawozdanie z działalności jednostki, jeżeli obowiązek jego sporządzania wynika z ustawy lub odrębnych przepisów. Sprawozdania te sporządza się w języku polskim i w walucie polskiej. Dane liczbowe można wykazywać w zaokrągleniu do tysięcy złotych, jeżeli nie zniekształca to obrazu jednostki zawartego w sprawozdaniu.

⁴ Zeszyty Metodyczne Rachunkowości nr 20 (380) GOFIN, 20.10.2014 r., s. 3.

⁵ Ibidem.

W bilansie wykazuje się stany aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący i poprzedni rok obrotowy. Wartość poszczególnych grup składników aktywów wynika z ich wartości księgowej, skorygowanej o:

- dotychczas dokonane odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe; odpisy aktualizacyjne w tym również z tytułu trwałej utraty wartości składników aktywów trwałych,
- odpisy aktualizujące wartość rzeczowych składników aktywów obrotowych,
- odpisy aktualizujące wartość należności.

W bilansie, aktywa i zobowiązania finansowe, wykazuje się w kwocie netto po kompensacie. Dokonuje się tego, jeżeli jednostka ma bezwarunkowe prawo do kompensaty aktywów i zobowiązań danego rodzaju i zamierza je rozliczyć w kwocie netto. Może to być dokonane także, gdy jednostka zamierza jednocześnie rozliczyć składnik aktywów z zobowiązaniami finansowymi.

W bilansie należy wykazać także szczególne przypadki dotyczące:

- odpisów z wyniku finansowego, które wykazuje się ze znakiem ujemnym w odrębnej pozycji pasywów „Kapitał (fundusz) własny” jako odpisy bieżącego roku obrotowego oraz jako wielkość ujemna w pozycji „Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego”,
- funduszy specjalnych, które tworzone są na podstawie odrębnych przepisów i nie są zaliczone do „Kapitałów (funduszy) własnych”; są to: Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych i inne fundusze specjalne, które stanowią zobowiązania i wykazuje się je w pasywach bilansu,
- jednostek mikro przedstawione w załączniku nr 4 do ustawy o rachunkowości.

W rachunku zysków i strat, nazywanym niekiedy rachunkiem wyników⁶, wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący i poprzedni rok. Wynik finansowy jest podstawową kategorią ekonomiczną ukazującą w sposób całościowy rezultaty działalności prowadzonej przez jednostki gospodarcze. Stanowi wyrażony wartościowo rezultat prowadzonej działalności gospodarczej w ustalonym okresie (w okresie sprawozdawczym lub w roku obrotowym). Wynik ten jest najbardziej syntetyczną, ogólną miarą korzyści ekonomicznych osiągniętych dzięki działaniom podejmowanym przez przedsiębiorstwa.

Wynik finansowy, jako syntetyczna miara korzyści ekonomicznych osiągniętych przez jednostkę gospodarczą, jest wypadkową procesów przyczyniających się do zwiększenia tych korzyści oraz procesów powodujących ich zmniejszenie. Do zwiększenia korzyści ekonomicznych przyczynia się osiąganie przychodów (i zysków), natomiast zmniejszenie korzyści ekonomicznych powoduje poniesienie kosztów (i strat). Przychody i zyski z jednej strony, oraz koszty i straty z drugiej strony decydują o wielkości osiąganego wyniku finansowego.

W najbardziej ogólnym ujęciu **wynik finansowy** stanowi różnicę między osiągniętymi przychodami a poniesionymi kosztami, które można zapisać następująco:

⁶ T. Kiziukiewicz, K. Sawicki, *Rachunkowość małych przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2012, s. 244.

WYNIK FINANSOWY = PRZYCHODY – KOSZTY

Wynik finansowy, jako różnica przychodów i kosztów, może przyjąć wartość dodatnią lub ujemną. Dodatni wynik finansowy jest nazywany **zyskiem** i występuje wtedy, gdy osiągnięte przychody są większe od poniesionych kosztów. Ujemny wynik finansowy jest nazywany **stratą** i występuje wówczas, gdy osiągnięte przychody są mniejsze od poniesionych kosztów.

Biorąc pod uwagę klasyfikację kosztów, które mają związek z normalną działalnością jednostki gospodarczej, można wyróżnić dwie kategorie:

- porównawczy rachunek zysków i strat,
- kalkulacyjny rachunek zysków i strat.

Powiązanie przychodów i kosztów oraz strat i zysków nadzwyczajnych w celu ustalania wyniku finansowego przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2

Schemat ustalania wyniku finansowego

Porównawczy rachunek zysków i strat	Kalkulacyjny rachunek zysków i strat
A. Przychody netto ze sprzedaży produktów, zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna) oraz przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	A. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów
B. Koszty działalności operacyjnej (koszty według rodzaju) oraz wartość sprzedanych materiałów i towarów w cenie nabycia (zakup)	B. Koszty wytworzenia sprzedanych produktów, wartość sprzedanych materiałów i towarów w cenach nabycia lub zakupu
C. Zysk/strata na sprzedaży (A – B)	C. Zysk/strata brutto na sprzedaży (A – B)
D. Pozostałe przychody operacyjne	D. Koszty sprzedaży
E. Pozostałe koszty operacyjne	E. Koszty ogólnego zarządu
F. Zysk/strata z działalności operacyjnej (C + D – E)	F. Zysk/strata na sprzedaży (C – D – E)
G. Przychody finansowe	G. Pozostałe przychody operacyjne
H. Koszty finansowe	H. Pozostałe koszty operacyjne
I. Zysk/strata na działalności gospodarczej (F + G – H)	I. Zysk/strata z działalności operacyjnej (F + G – H)
J. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski nadzwyczajne – straty nadzwyczajne)	J. Przychody finansowe
K. Zysk/strata brutto (I +/- J)	K. Koszty finansowe
L. Podatek dochodowy	L. Zysk/strata na działalności gospodarczej (I + J – K)
M. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	M. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski nadzwyczajne – straty nadzwyczajne)
N. Zysk/strata netto (K – L – M)	N. Zysk/strata brutto (L +/- M)
	O. Podatek dochodowy
	P. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)
	R. Zysk/strata netto (N – O – P)

Źródło: opracowanie własne.

Osiągnięty przez jednostkę gospodarczą w ciągu roku obrotowego wynik netto jest wykazywany w pasywach bilansu jako element kapitałów (funduszy) własnych. Wynik ten podlega rozliczeniu wyniku finansowego. Zysk netto przyczynia się do powiększenia kapitałów (funduszy) własnych, przy tym podlega podziałowi na podstawie decyzji właścicieli jednostki. Strata netto powoduje zmniejszenie kapitałów (funduszy) własnych i powinna być pokryta ze źródeł wskazanych przez odpowiednie organy jednostki.

Rachunek zysków i strat powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym dla jednostek mikro (załącznik nr 4 do uor).

Informacja dodatkowa powinna zawierać istotne dane i objaśnienia niezbędne do tego, aby sprawozdanie finansowe odpowiadało warunkom określonym w art. 4 ust. 1 uor, które dotyczą zasad prowadzenia rachunkowości. Jednostki są zobowiązane do stosowania przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, rzetelnego i jasnego przedstawiania sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego. Szczególną uwagę przy sporządzaniu sprawozdań finansowych powinno zwracać się na:

1. Stosowane zasady (polityki) rachunkowości.
2. Metody wyceny, które jednostce dają możliwości dokonania prawo wyboru w zakresie uor.
3. Przedstawienie przyczyn i skutków ich ewentualnych zmian w stosunku do roku poprzedzającego.
4. Dodatkowe informacje i objaśnienia:
 - do pozycji bilansu, rachunku zysków i strat, zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym,
 - proponowany podział zysku lub pokrycia straty,
 - podstawowe informacje dotyczące pracowników i organizacji jednostki,
 - inne istotne informacje dla zrozumienia sprawozdania finansowego.

Jednostka mikro może nie sporządzać informacji dodatkowej, pod warunkiem, że przedstawi informacje uzupełniające do bilansu.

Sprawozdania finansowe w jednostkach mikro

Dla jednostek mikro wprowadzono uproszczenia dla sprawozdań finansowych. W Ustawie o rachunkowości z 11 lipca 2014 roku (DzU poz. 11) wskazano zakres informacyjny sprawozdania (załącznik nr 4), który obejmuje:

- informacje ogólne,
- uproszczony bilans,
- uproszczony rachunek zysków i strat w wersji porównawczej,
- informacje uzupełniające do bilansu.

Zmienione przepisy dla jednostek mikro obowiązują od 5 września 2014, a sprawozdania finansowe mogą sporządzać za 2014 rok.

Informacje ogólne wykazywane w sprawozdaniu finansowym dla jednostek mikro zawiera art. 45 ustawy o rachunkowości. Są to następujące informacje ogólne:

- firma, siedziba i adres albo miejsce zamieszkania i adres numer we właściwym rejestrze sądowym albo ewidencji,
- wskazanie czasu trwania działalności jednostki, jeżeli jest ograniczony,
- wskazanie okresu objętego sprawozdaniem finansowym,

- wskazanie zainteresowanych zasad rachunkowości przewidzianych dla jednostek mikro z wyszczególnienie wybranych uproszczeń,
- wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przewidzieć przyszłości oraz czy nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania przez nią działalności,
- omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów (także amortyzacji), pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzania sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia jednostce prawo wyboru.

Suma bilansowa aktywów i pasywów, zgodnie z załącznikiem nr 4 do ustawy o rachunkowości, jednostki mikro w bilansie za 2014 rok zawierają następujące pozycje:

Lp.	AKTYWA	SUMA
A.	Aktywa trwałe, w tym:	
	– środki trwałe	
B.	Aktywa obrotowe, w tym:	
	– zapasy	
	– należności krótkoterminowe	
Aktywa razem:		
	PASYWA	
A.	Kapitał (fundusz) własny, w tym:	
	– kapitał (fundusz) podstawowy	
	– należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	
B.	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:	
	– rezerwy na zobowiązania	
	– zobowiązania z tytułów kredytów i pożyczek	
Pasywa razem:		

W pozycjach bilansu w **aktywach** jednostek mikro wykazuje się:

W pozycji A – **aktywa trwałe**: łączną wartość: środków trwałych, wartości niematerialne i prawne, środków trwałych w budowie, należności i inwestycje długoterminowe, ponadto należy ujawnić pozycje, które wynikają z ustawy o rachunkowości (art. 3 ust. 1 pkt 15), przez środki trwałe rozumie się rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne i przeznaczone na potrzeby jednostki, do których zalicza się:

- nieruchomości – w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowlę i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
- maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
- ulepszenia w obcych środkach trwałych,
- inwentarz żywy.

W pozycji B – **aktywa obrotowe**: łączną wartość zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych. W nawiązaniu do ustawy do rachunkowości, **zapasami** są rzeczowe aktywa obrotowe, przeznaczone do zużycia lub zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy. Są to nabyte w celu zużycia na własne potrzeby materiały, wytworzone lub przetworzone przez jednostkę produkty gotowe (wyroby, usługi i roboty) zdatne do sprzedaży lub w toku produkcji bądź półprodukty oraz towary nabyte celem odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym (art. 3 ust. 1 pkt 18 lit. a).

Do **należności krótkoterminowych** zalicza się należności z tytułu dostaw i usług (saldą debetowe wynikające z zapisów na koncie 20 „Rozrachunki z odbiorcami”) oraz całość lub część należności z innych tytułów do aktywów finansowych, które staną się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego (art. 3 ust. 1 pkt 18 lit. c). Oznacza to, że w bilansie na dzień 31 grudnia 2014 roku wykazane będą jako należności krótkoterminowe, których spłata ma nastąpić do 31 grudnia 2015 roku oraz wszystkie należności z tytułu dostaw i usług wynikające z ewidencji analitycznej do konta 20 „Rozrachunki z odbiorcami”.

W pozycjach bilansu w **pasywach** jednostek mikro wykazuje się:

W pozycji A – **pasywa bilansu** ujmuje się łączną wartość: kapitału (funduszu) podstawowego, należnych wpłat na kapitał podstawowy, udziałów (akcji) własnych, kapitału (funduszu) zapasowego, kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny, pozostałych kapitałów (funduszu) rezerwowych, zysku (strat) z lat ubiegłych, zysku (straty) netto za bieżący rok obrotowy oraz odpisów z zysku netto w ciągu roku obrotowego. W bilansie w odrębnej pozycji należy wykazać wyłącznie wartość **kapitału (funduszu) podstawowego**, który musi być zaprezentowany w wysokości wynikającej z umowy, statutu i zarejestrowanej w sądzie rejestrowym (art. 36 ust. 1 ustawy o rachunkowości). Dotyczy to także **należnych wpłat na kapitał podstawowy**, który w bilansie występuje jako „Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)”. Są to zadeklarowane, lecz niewniesione na dzień bilansowy wkłady kapitałowe – rzeczowe i finansowe w spółkach kapitałowych (akcyjnych i sp. z o.o) oraz spółkach osobowych. W tej pozycji wykazuje się także przewyższającą kwotę zysku jako pobranych zaliczek w ciągu roku przez wspólników spółek osobowych.

W pozycji B w pasywach bilansu wykazuje się łączną wartość: zobowiązań długoterminowych i krótkoterminowych, rezerw na zobowiązania, funduszy specjalnych i rozliczeń międzyokresowych z wyszczególnieniem wartości rezerw na zobowiązania i zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek. W pozycji tej należy wyodrębnić wyłącznie wartość:

- **rezerw na zobowiązania** – rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne oraz pozostałe rezerwy,
- **zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek** – wartość zaciągniętych przez jednostkę kredytów i pożyczek – bez względu na ich przeznaczenie – zarówno na sfinansowanie nabycia i budowy środków trwałych oraz innych składników

majątku trwałego, jak i aktywów obrotowych, wyrażone w walucie polskiej, jak i walutach obcych.

Warto nadmienić, że rezerwy, jak i zobowiązania prezentowane są bez wyszczególnienia jaka ich część ma charakter długo- lub krótkoterminowy.

Jednostki mikro sporządzając uproszczony bilans powinny zwrócić uwagę na następujące **informacje uzupełniające do bilansu**:

1. Kwota wszelkich zobowiązań finansowych, w tym z tytułu dłużnych instrumentów finansowych, gwarancji i poręczeń lub zobowiązań warunkowych nieuwzględnionych w bilansie, ze wskazaniem charakteru firmy wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo; wszelkie zobowiązania dotyczące emerytur oraz jednostek powiązanych lub stowarzyszonych są ujawnione odrębnie.
2. Kwota zaliczek i kredytów udzielonych członkom organów administrujących, zarządzających i nadzorujących, ze wskazaniem oprocentowania, głównych warunków oraz wszelkich kwot społecznych, odpisanych lub umorzonych, a także zobowiązań zaciągniętych w ich imieniu tytułem gwarancji i poręczeń wszelkiego rodzaju, ze wskazaniem kwoty ogółem dla każdej kategorii.
3. Udziały (akcje) własne, w tym:
 - przyczyna nabycia udziałów (akcji) własnych dokonanego w roku obrotowym,
 - liczba i wartość nominalna oraz zbytych w roku obrotowym udziałów (akcji), a w przypadku braku wartości nominalnej, ich wartość księgowa, jak też część kapitału podstawowego, którą udziały (akcje) reprezentują,
 - w przypadku nabycia lub zbycia odpłatnego, równowartość tych udziałów (akcji),
 - liczba i wartość nominalna lub, w razie braku wartości nominalnej, wartość księgowa wszystkich udziałów (akcji) nabytych i zatrzymanych, jak również część kapitału podstawowego, którą te udziały (akcje) reprezentują.

Dla jednostek mikro wprowadzono uproszczony **rachunek zysków i strat** (w wersji porównawczej). Zmienione przepisy obowiązują od 5 września 2014 roku, a sprawozdania finansowe można sporządzać za 2014 rok.

Rachunek zysków i strat ma następującą postać:

- A. Przychody podstawowej działalności operacyjnej i zrównane z nimi, w tym zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna).
- B. Koszty podstawowej działalności operacyjnej:
 - I. Amortyzacja.
 - II. Zużycie materiałów i energii.
 - III. Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia.
 - IV. Pozostałe koszty.
- C. Pozostałe przychody i zyski, w tym aktualizacja wartości aktywów.
- D. Pozostałe koszty i straty, w tym aktualizacja wartości aktywów.
- E. Podatek dochodowy.
- F. Zysk/strata netto ($A - B + C - D - E$) dla jednostek mikro, o których mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1, 3 i 4 oraz ust. 1b ustawy o rachunkowości lub
- G. Wynik finansowy netto ogółem ($A - B + C - D - E$), w tym:
 - I. Nadwyżka przychodów nad kosztami (wartość dodatnia).

II. Nadwyżka kosztów nad przychodami (wartość ujemna) dla jednostek mikro, o których mowa w art. 3 ust 1 a pkt 2 ustawy o rachunkowości.

Ustalona w rachunku zysków i strat różnica pomiędzy przychodami a kosztami zwiększa – po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego – odpowiednio przychody lub koszty w następnym roku obrotowym; różnica dodatnia może być zaliczona na zwiększenie kapitału (funduszu) podstawowego.

Podsumowanie

Kolejna zmiana ustawy o rachunkowości dotyczy sprawozdawczości finansowej dla jednostek mikro, małych i średnich przedsiębiorstw ma na celu poprawę warunków wykonywania działalności gospodarczej i uzyskanie odpowiednich informacji o tych jednostkach.

Zakres informacyjny tego sprawozdania określono w załączniku nr 4 w ustawie o rachunkowości, który prezentuje w formie uproszczonej bilans, rachunek zysków i strat oraz informację dodatkową.

Literatura

Sawicki K., *Sprawozdania finansowe i ich wykorzystanie w małym przedsiębiorstwie*, w: *Rachunkowość małych przedsiębiorstw*, red. T. Kiziukiewicz, K. Sawicki, PWE, Warszawa 2012.

Ustawa z 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (DzU nr 101, poz. 1178 ze zm., rozdz. 6).

Ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (DzU z 2013, poz. 672, rozdz. 7).

Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. DzU z 2013 r., poz. 330; z 2014 r. poz. 768, poz. 1100).

Zeszyty Metodyczne Rachunkowości nr 20 (380) GOFIN, 20.10.2014 r.

FINANCIAL REPORTING OF MICRO ENTITIES

Summary

Another amendment to the Polish Accounting Act is related to financial reporting of micro, small and medium entities. Its purpose is to improve the circumstances of carrying out the business activity as well as obtain particular information about these entities.

The informational content of this financial statement was determined in the Appendix No. 4 to the Polish Accounting Act, which presents the simplified layout of the balance sheet (statement of financial position), profit and loss account and additional notes to the financial statement.

Keywords: financial reporting, micro entities

Translated by Magdalena Janowicz